

שנה"ל תשע"ח

חוזר לתלמידים: כתיבת עבודה סמינריונית בב"א

* נא לקרוא חוזר זה בעיון לפני ההגעה ליעוץ בנושא ע"ס

* החוזר מנוסח בלשון זכר מטעמי נוחות הכותבת, אך הוא מופנה ומתייחס לגברים ונשים כאחד.

במהלך לימודיכם לתואר הראשון בפסיכולוגיה, אתם נדרשים להגיש עבודה סמינריונית (להלן: ע"ס) אחת. במידה ואתם מתעתדים לכתוב עבודה סמינריונית השנה, עליכם להירשם לקורס "עבודה סמינריונית" (51544), שייזכה אתכם ב-4 נ"ז. בנוסף, בתחילת סמסטר ב' תיפתח (למעוניינים בכך) סדנה מלווה בת שישה מפגשים (קורס 51111), כפי שמפורט בסעיף 9 להלן. בחוזר זה נפרט את ההנחיות לתיאום מנחה לע"ס וההנחיות לגבי כתיבת העבודה.

ההנחיה בעבודה הסמינריונית תינתן באחת מהמסגרות הבאות:

1. השתתפות בעבודה מעשית מחקרית (4 נ"ז) וכתיבת עבודה סמינריונית (4 נ"ז נוספים, קורס 51544) אשר יחד יקנו 8 נ"ז בסך הכל.
2. השתתפות בקורס בחירה (2 נ"ז) שילווה את תהליך כתיבת עבודה סמינריונית (4 נ"ז נוספים, קורס 51544) ואשר יחד יקנו 6 נ"ז בסך הכל.
3. מנחים ספורים ינחו תלמידים במסגרת פגישות אישיות וללא קורס מלווה (במקרים אלו, התלמיד יירשם לקורס 51962; בטופס השיבוץ לעבודה סמינריונית, דירוג מנחים אלו יעשה כחלק מתהליך הדירוג של קורסי הבחירה). מסלול זה יזכה ב-4 נ"ז בגין כתיבת עבודה סמינריונית בלבד.

הערה: תלמיד העובד כעוזר מחקר במחלקה תאושר לו כתיבת העבודה הסמינריונית בתיאום עם המנחה והיועצת לעבודות סמינריוניות.

לא תהיה אפשרות לכתוב את העבודה הסמינריונית ללא שיבוץ באחת מהמסגרות שתוארו לעיל. בסעיף הבא יתואר תהליך השיבוץ למסגרות אלו.

א. מועדים ותהליך השיבוץ

עם תחילת שנת הלימודים יחל הליך השיבוץ לעבודה הסמינריונית. מידע לגבי המעבדות המציעות קורס עבודה מעשית מחקרית ולגבי קורסי הבחירה שיכולים להיחשב לקורס מלווה לכתיבת העבודה הסמינריונית מופיע בהמשך, וכן בשנתון.

בשלב ראשון, עבור עבודה מעשית מחקרית בלבד יתקיימו מפגשים ראשוניים ובהם יינתנו פרטים נוספים לגבי עבודה מעשית מחקרית (מועדי הפגישות מצוינים מטה בחלק העוסק בעבודה מעשית). כל הסטודנטים שמעוניינים בקורס עבודה מעשית מחקרית מחויבים להגיע לפגישות ההיכרות של המעבדות בהן הם מעוניינים להשתלב, לצורך תהליך מיון הדדי.

עבור קורסי הבחירה לא יתקיימו מפגשים מסוג זה. עבור הקורסים המלווים יש להמנע מפגישות אישיות למרצים בנושא הנחיה. השיבוץ נעשה אך ורק דרך טופס השיבוץ, ואין אפשרות לתאם את ההנחיה ישירות מול המנחה.

בשלב שני, כל הסטודנטים ידרגו את הקורסים המועדפים עליהם בטופס מקוון חסוי עד ליום ד' 25.10.17 בשעה 17.30.

- דירוג עבודה מעשית מחקרית - סטודנטים המעוניינים בעבודה מעשית מחקרית יוכלו לדרג את כל המעבדות או חלקן ודירוגן לא יובא לידיעת המעבדות (אין הכרח לדרג קורסי עבודה מעשית מחקרית אם אינכם מעוניינים במסלול זה). שימו לב כי הבוחרים לדרג קורסים אלה, נדרשים לדרג בטופס המקוון רק מעבדות שהינם מעוניינים להתקבל אליהן ולסמן בכל דירוג מעבדה אחת בלבד (דהיינו, יש לסמן בעדיפות ראשונה מעבדה מסוימת, בעדיפות שניה מעבדה אחרת וכיוצא בזה). במקביל, המעבדות תדרגנה את התלמידים שנכחו במפגש הראשוני באמצעות טופס מקוון חסוי עד לאותו מועד (יום רביעי, 25.10.17 בשעה 17.30). דירוג המעבדות לא יובא לידיעת הסטודנטים.
- דירוג קורסי הבחירה – כל התלמידים נדרשים לדרג את כל הקורסים/המנחים המופיעים בטופס (במידה וקיים קורס שאינכם יכולים להיות נוכחים בו באופן רציף, ניתן לדרגו באחד המקומות האחרונים). דירוג הקורסים לא יובא לידיעת מורי הקורס. בקטגוריה זו, התלמידים לא ידרגו על ידי המורים/מנחים.

בשלב שלישי, המערכת הממוחשבת תערוך את השיבוץ. סטודנטים ישובצו למעבדה המועדפת עליהם. אם המעבדה תעדיף סטודנטים אחרים, ישובץ הסטודנט למעבדה שדרג בעדיפות שניה וכן הלאה. אם סטודנטים לא ישובצו למעבדה (אם משום שבחרו לא להשתתף בקורס עבודה מעשית מחקרית או משום ששיבוצם לא צלח), הם ישובצו על ידי המערכת לקורס בחירה מלווה/מנחה ללא קורס בהתאם להעדפותיהם ולפי מספר המקומות הפנויים.

הודעה על קבלה תשלח בדוא"ל לסטודנטים עד ליום שני 30.10.17. התלמידים יאשרו קבלתם לקורס באמצעות רישומם לקורס עד ליום רביעי 1.11.17. תלמיד שלא יירשם עד למועד זה יחשב כמי שוויתר על מקומו בקורס, ולא יוכל להגיש את העבודה סמינריונית בשנת הלימודים הנוכחית.

מילוי הטופס:

את תופס השיבוץ תוכלו למצוא **כאן**.
ההוראות מפורטות למילוי ולשליחת הטופס נמצאות בטופס עצמו, אנא קראו אותן בעיון לפני מילוי הטופס.
לצורך מילוי הטופס יש להיעזר ברשימת הקורסים שצורפה למייל (אפשר למצוא את הרשימה גם באתר המחלקה).

יש להגיש את טופס השיבוץ עד יום רביעי, 25.10.17 בשעה 17.30

תלמידים שיפנו לאחר המועד האחרון למשלוח הטופס ישובצו על בסיס המקומות הפנויים שיוותרו.

בחירת נושא העבודה תתבצע מול המנחה לאחר השיבוץ. הנושא יהיה אחד מן הנושאים שהמנחה מתעניין בהם ובתיאום עם הסטודנט.

ב. ייעוץ במילוי הטפסים ושעות קבלה במשך השנה

אם אתם מתקשים במילוי הטופס, מתלבטים, או זקוקים לייעוץ, אתם מוזמנים לפגישת ייעוץ עם ליאת נצר, היועצת לעבודות סמינריוניות. שעות ייעוץ מרוכזות תתקיימנה בשבוע הראשון ללימודים, במועדים הבאים: **יום ב'** ה' 23/10 בין השעות 11:00-17:00, **יום ג'** ה' 24/10 בין השעות 11:00-17:00, **יום ד'** ה' 25/10 בין השעות 11:00-17:00.

אפשר להגיע לחדר 2520, אבל רצוי וממולץ לקבוע מראש את זמן הפגישה במייל liat.netzer@mail.huji.ac.il.

אם אף אחד מהמועדים לא מסתדר לכם ניתן לנסות לתאם פגישה חלופית במייל.

במהלך השנה, לאחר סיום השיבוצים, ניתן יהיה לקבוע פגישה בתאום מראש במייל liat.netzer@mail.huji.ac.il.

ג. הנחיות לכתיבת עבודה סמינריונית

להלן הנחיות כלליות לגבי האופן בו יש לכתוב ולהגיש את העבודה הסמינריונית: ניתן לכתוב שלושה סוגי עבודות סמינריוניות: **ניסויית** (הכוללת עריכת מחקר פיילוט קטן) **עיונית** (עבודה תיאורטית הכוללת איסוף חומר ואינטגרציה שלו), ו**איכותנית** (מחקר בו מראיינים נבדקים ומנתחים את הראיונות). לא כל מרצה מדריך את כל סוגי העבודות, ונתון זה מצויין ברשימת המנחים המצורפת לחוזר זה. שימו לב שההנחיות לגבי כל סוג עבודה שונות במקצת.

מטרותיה של עבודה סמינריונית

עבודה סמינריונית הינה סיכום תהליך לימוד של ארגון חומר וכתיבתו. מצופה מהתלמיד גלות סקרנות ועניין בנושא הנחקר, ולנסח את עבודתו באופן בהיר ותמציתי תוך קישור ברור בין פסקאות העבודה. **בעבודה ניסויית** על התלמיד להוכיח הבנה של הרקע התיאורטי של הנושא, יכולת לבצע מחקר ויכולת לנתח תוצאות. **בעבודה עיונית** או **איכותנית** מטרת העבודה היא לענות על שאלה משמעותית שנוסחה מראש, באופן שמבטא היכרות עם הספרות בתחום והתמודדות אישית, יצירתית ומעמיקה עם השאלה.

מבנה העבודה

בעבודה ניסויית מבנה העבודה יהיה כשל מאמר מחקרי או של דו"ח מחקר מדעי. **בעבודה איכותנית** מבנה העבודה יכול העלאת שאלה שמתאימה למתודה האיכותנית, סקירת ספרות, עריכת ראיונות וניתוח תוכן של הראיונות. **בעבודה עיונית** יש להציג שאלה טובה, בהירה ומעניינת בתחילת העבודה. סקירת ספרות הינה הכרחית אך אינה מספיקה: יש להתקדם שלב נוסף בעיבוד החומר, למשל, להציע חיבור בין מודל למציאות מסוימת, לערוך השוואה ביקורתית בין גישות תיאורטיות, להציע פתרון יצירתי לבעיה קיימת, לערוך השוואה בין-תחומית, לבדוק מושג בתחומים שונים בפסיכולוגיה, לבנות הצעת מחקר עתידית, וכדומה.

היקף העבודה

ההנחיות להלן הן כלליות. במקרה של עבודות יוצאות דופן, הדבר נתון לשיקול דעת המרצה. **בעבודה ניסויית** היקף העבודה הוא כ-15-10 עמודים, **בעבודות עיונית**, או **איכותנית** היקף הוא כ-25-20 עמודים, כאשר נספחים, דפי כותרת ותוכן עניינים **אינם** נכללים בספירה. מומלץ שימוש בפורמט "דפים רציים", ללא התחלות של עמודים

חדשים בראש כל פרק. שמרו על שוליים רחבים, בחרו פונט בגודל נוח לקריאה (כגון David 12 או מקבילותיו) והקפידו על רווח של 1.5-2 שורות.

היקף הביבליוגרפיה

מומלץ שיהיו **לפחות** עשרה פריטים ביבליוגרפיים (בעבודה עיונית רצוי שיהיו יותר כלומר לפחות 15). חשוב שהפריטים יהיו רלוונטיים לנושא וייקראו במקורם (ללא ציטוטי מקור מתוך מקור). יש לצטט את כל המקורות בהם השתמשתם. **שימוש במקורות ובמיוחד ציטוטים ישירים מבלי להפנות למקור, וכן העתקת קטעים ארוכים מעבודה או מאמר קיים, נחשבים לעבירה אתית וגוררים סנקציות משמעתיות מצד האוניברסיטה.**

היקף הנבדקים

בעבודה **ניסויית** או **איכותנית**, היקף הנבדקים תלוי בתחום המחקר. קו מנחה הינו שהיקף הנבדקים יתאים להיקף של מחקר פיילוט (מחקר מקדים) קטן בתחום המחקר הרלוונטי. בעבודה **ניסויית** מדובר בד"כ על טווח שבין 10-50 נבדקים. בעבודה **איכותנית** מדובר בד"כ על עריכת 1-4 ראיונות.

(1) פגישות מנחה-תלמיד

מומלץ להיפגש עם המנחה לפחות שלוש פעמים במהלך העבודה: 1. פגישת תיאום בה המנחה עוזר לתלמיד/ה לבחור נושא ולהגדיר שאלת מחקר, 2. פגישה שבה עוברים על ראשי הפרקים ומאשרים את עיקרי הביבליוגרפיה, 3. פגישה בשלב הכתיבה כדי להתמודד עם שאלות וקשיים שעולים בשלב זה. בנוסף, **בעבודה ניסויית או איכותנית** ייפגש המנחה עם התלמיד ככל הנחוץ כדי להנחות את מהלך המחקר עצמו. **שימו לב כי בכל מקרה את הפגישה הראשונה עם המנחה שלכם יש לערוך לפני סיום סמסטר א'.** המרצים לא יחוייבו להנחות סטודנטים שיפנו אליהם לאחר מכן (גם אם הסטודנט שובץ להנחיה על ידם), והדבר יכול לגרור דחיה של קבלת התואר בשנה נוספת.

(2) הגשת העבודה

ישנן שתי דרכים להגיש עבודה סמינריונית, ויש לתאם עם המנחה את שיטת ההגשה מראש (לא כל מרצה מוכן לשתי הדרכים): **הגשה כפולה** - הגשת טיוטה, קבלת הערות ואז הגשת עבודה סופית; **הגשה יחידה** - הגשה של עבודה במתכונת סופית. במקרה כזה, אין הגשה חוזרת אלא במקרים חריגים. **משך הבדיקה** - העבודה (או הטיוטה) תוחזר לתלמיד תוך חודשיים מיום הגשתה. **כתיבה אינדיבידואלית** - עבודה סמינריונית חייבת להיות אישית, ואין להגישה בזוגות או בקבוצות.

(3) לוח זמנים ומועד ההגשה

כתיבת העבודה הסמינריונית הינה תהליך העשוי להתפרש על פני זמן רב. לכן, חשוב לעבוד לפי לוח זמנים. המנחה רשאי להגדיר לוח זמנים אחר, במידה והוא רואה צורך בכך. **שיבוץ למנחים**: בסוף חודש אוקטובר (תחילת נובמבר). **פגישה ראשונה עם המרצה**: לפני סוף סמסטר א'. במועד זה, ניתן להתחיל בבחירת הנושא. חשוב בשלב הראשוני לתאם ציפיות לגבי מבנה העבודה והיקפה.

בחירת נושא לעבודה: כדאי לגבש נושא סופי ומגודר לעבודה עד חודש מתחילת סמסטר ב'. במידה ובחירת הנושא תלויה בחומר שנלמד רק בסמסטר ב', בחירת הנושא תידחה במספר שבועות, ויש להיערך מראש להתחלה מאוחרת של העבודה.

הגשת הצעת מחקר לעבודה אמפירית או ראשי פרקים לעבודה עיונית: בסוף חופשת הפסח. הצעת המחקר צריכה לכלול תיאור בסיסי של העבודה, כולל פירוט של שאלת המחקר, ורשימה ביבליוגרפית ראשונית.

מועד הגשת העבודה הסמינריונית: עד חודש מסיום שנת הלימודים. ניתן להאריך את מועד ההגשה עד לסוף חודש ספטמבר של אותה שנה, בכפוף לאישור בעל-פה מהמנחה. עד מועד זה תוגש הגרסה האחרונה של העבודה כולל כל התיקונים, ובמקביל, יוגש עותק של דף השער למזכירות לענייני תלמידים (אפשר גם במייל).

בקביעת מועד ההגשה יש להביא בחשבון את האפשרות שהציון דרוש להמשך הלימודים של התלמיד (למשל "דרישה מוקדמת") או לחישוב הממוצע לצורך קבלת פרס הצטיינות. תלמידים המתעתדים להגיש מועמדות לתואר שני בשנה העוקבת נדרשים להגיש את העבודה לא יאוחר מסוף חודש יולי. קחו בחשבון שמנחים רבים אינם זמינים בחודשי הקיץ, ותכננו את מהלך העבודה במהתם.

המורה ימסור את ציון העבודה ויחזיר את העבודה בתוך חודשיים מיום מסירתה.

במקרים **חריגים ויוצאי דופן**, רשאית ועדת ההוראה של הפקולטה לאשר דחייה מעבר לסוף ספטמבר, ובכל מקרה לא אחרי ה-31.12.2017.

(4) קורס מלווה "כתיבה אקדמית והדרכה ביבליוגרפית בפסיכולוגיה" (51111)

במסגרת תוכנית הלימודים, אנו מציעים בסמסטר ב' קורס בן שישה מפגשים בהנחיית ליאת נצר. הקורס יזכה את המשתתפים בו בני"ז אחת (ציון עובר/נכשל). המשתתפים בקורס יזכו לליווי בתהליך כתיבת העבודה, וירכשו כלים בכתיבה אקדמית שיסייעו להם לכל אורך לימודיהם. הקורס יכסה מגוון נושאים, החל מבחירת נושא ומיקוד שאלת מחקר, דרך איסוף וסיכום מקורות, עבור בארגון מבנה של עבודות מסוגים שונים, וכלה בכללי ציטוט והפניה. בתוך, יידונו נושאים נוספים כמו יצירתיות בכתיבה, שימוש מושכל במאגרי מידע והתמודדות עם מחסומי כתיבה. ההשתתפות אינה חובה. המפגש הראשון ייערך בשבוע השני של הסמסטר. המעוניינים מוזמנים להירשם לקורס 51111.